

TO JE IZZIV ZA ALPINISTE-RAZISKOVALCE!

STOMETRSKI VELIKAN V KRNICI SLAPOV

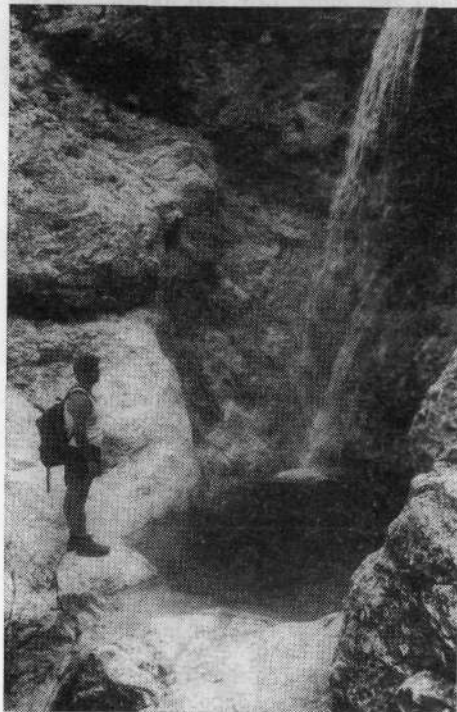
MIHA ŽUŽEK

O slapovih v dolini Loške Koritnice sem že pisal (PV 1985/5 in 1987/11). Medtem je tista prelepa dolina razkrila še nekaj svojih skrivnosti: vseh slapov poznam zdaj že okrog petdeset! Vse kaže, da je to najbolj »slapnato« območje v Sloveniji in da je tam tudi najvišje »slapišče« — sistem zaporednih slapov — ne le v Sloveniji, ampak tudi v Jugoslaviji: kar tisoč metrov bo visoko!

Letošnja zima brez snega je odprla možnost, da bi raziskali tudi kotičke, ki so redno celo poleti pod snegom. Med drugimi je to krnica nad zgornjim delom vasi Log pod Mangartom. Tik pod gostilno (letos ponovno odprto) vodi asfaltirana pot do Koritnice, čez viseči most, takoj na desno po stezi in spet čez potok, pritok Koritnice, navkreber po stezi in kmalu spet navzdol čez potok — nato po stezi ves čas po (naši) levi strani potoka (gleđano nizvodno po desni) mimo že opisanih slapov Dvojne latvice, Katedrale, Parabole in drugih vse do zatrepa pod steno, nato ob potoku v desno — in po nekaj sto metrih se začno spet slapovi: prvi ima kakšnih 12 metrov, drugi 8, nad njim nas preseneti izredno lep kotlič, skoraj pravilen kvadrat 4×4 metre in z globino do dveh metrov, vanj pada 7-metrski slap, nad njim pa je še vrsta manjših skokov.

Zdi pa se mi bolj smiselno, da vse te stopnje štejemo za en sam slap, visok okoli 30 metrov; po markantni kadiči ga imenujmo Slap s kadičo.

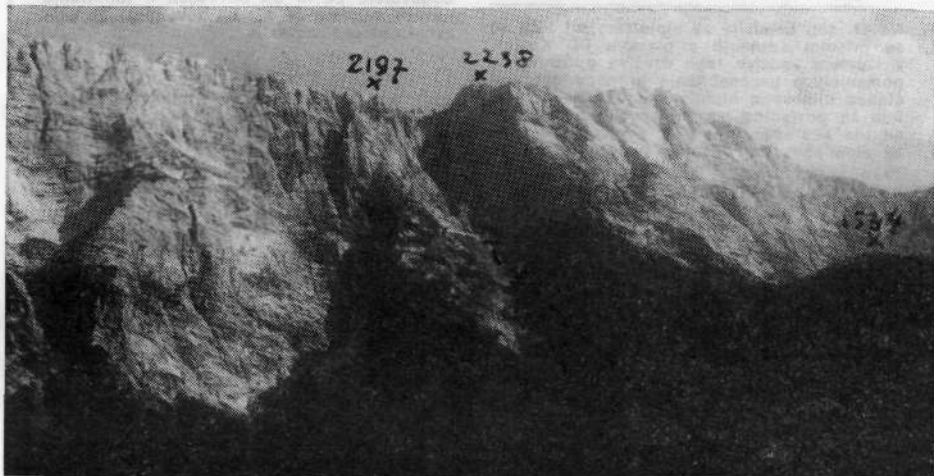
Vendar ogled teh slapov zahteva kar nekaj plezanja, je torej le za izurjene.



Zgornji del Slapa s kadičo

Od kadiče naprej je lažje: po skalnatih stopnjah se hitro vzpnemo v višjo, približno stometrsko kotanjo, na dnu katere nas preseneti precejšnje (15 do 20 met-

Krnica slapov prereže Loške stene med Vrhom Rup (2197 m) in Oblico (2238 m)





Veliki Drsnik, visok okrog sto metrov

rov) jezerce z drobnim peskom na dnu in z vodo, ki ni premrzla — kadar ni snega. Globina je poldrugi meter. A je letos menda prvič po 20 letih kotanja brez snega, zato po njenem dnu ni nobene bilke.

V jezerce prši slap — na prvi pogled vzame dih s svojo višino: takoj bi jo ocenil na sto metrov, tudi poznejše cennitve in primerjanja na slikah ter ogle-

dovanje od vasi Strmec z dobrim daljnogledom so potrdile to višino.

Nad jezercem je mogočna stena, nagnjena 60 do 70 stopinj, z izrazito izboklino — dvajsetmetrskim »Adamovim jabolkom«. Vrh stene se prikaže bel curek, ki si je vrezal navzdol skoraj raven žleb, drčo, nekje bolj plitvo, drugje globljo, kakor mu je dopuščala kamnina, in se po njej peni navzdol; spodaj se razcepi v dva neenaka kraka ter zadnjih dvajset metrov elegantno preskoči globoko zarezan previs iz rahlejšje kamnine ter šumi po skalah in v jezerce. Vse skupaj takoj naredi vtis velikega tobogana — naj se tako tudi imenuje, seveda poslovenjeno: drsnik, vsekakor pa velik — torej Veliki Drsnik (manjših drsnikov je nad njim še cela vrsta). Pripominjam, da so bili posnetki narejeni v sušni dobi, ko je bilo zelo malo vode, a zato pristopi lažji.

Nad Velikim Drsnikom pa se slapovi vrstijo drug nad drugim. Vsaj pet je dobro vidnih iz doline ali od Strmca z dobrim daljnogledom, eden prosto pada kakšnih 50 metrov globoko, drugi drčijo; nekateri so vidni bolj od strani, nekateri se tudi skrivajo v žlebove. Začetek slapov je znatno nad vrhom Planinice (1534 m), spuščajo pa se čisto v dolinsko dno (okrog 630 m), tako da skupna višina znaša vsaj tisoč metrov in to bo skoraj gotovo najvišje slapišče ne le v Sloveniji, ampak tudi v Jugoslaviji. Na horizontalni osnovi nekaj nad kilometer se vrsti vsaj 17 slapov; najvišji je opisani V. Drsnik.

Vabim alpiniste, da se lotijo te krnice: predlagam ime Krnica slapov, potok pa zasluži ime Slapnik — od domačinov nisem mogel zvedeti za nobeno posebno ime. Naj to krnico kakšna naveza zares razišče, naj opiše slapove v zgornjem delu in jih izmeri vsaj z višinomerom ter nam tako odkrije nov kos domovine. Dobro bo, če bodo izdelali skico.

VARSTVO VODE V ALPAH V SLOVENIJI

IZVIRI PRI VIRIH ONESNAŽEVANJA

DUŠAN NOVAK

Območje Alp v Sloveniji ni pretirano obsežno. Zajema Julijske in Savinjske Alpe, del Karavank, del Centralnih Alp (Kozjak, Pohorje) in njih predgorje (Pokljuka, Jelovica, Menina, Golte), se pravi nekako 20 odstotkov slovenskega ozemlja.

Z geološkega vidika je to območje zelo razgibano; zgrajeno je tudi iz kamnin, ki zakrasevajo (predvsem Julijske in Savinjske Alpe) ter je v njih razvit značilen visokogorski kras. V zgradbi Alp sodelujejo kamnine različnih starosti, od paleozoika do mezozoika, terciarja in kvartarja ter

metamorfne in magmatske kamnine. Velik delež ima tudi ledeniško preoblikovanje.

Po nekaterih koncepcijah so Južne Alpe in Dinaridi enotna orogena cona. Julijske in Savinjske Alpe ter Posavske gube naj bi tako sodile k Notranjim Dinaridom v ožjem smislu. Alpsko-dinarska mejna cona bi bila označena s Karnijskimi Alpami in Karavankami.

Osnovne enote strukture so vplivale na razvoj krasa. Sistemi razpok, prelomov in gub so spremenili kamnine v sekundarno pretirte komplekse z neposrednim podzemeljskim odtokom.